Verslag

Groningen - 19 februari 2020

van het OV-CP Groningen op 11 februari 2020 in het Provinciehuis Groningen

*Aanwezig namens reizigers(-organisaties):*

| | |
|---|---|
| ANWB | dhr. Eric Neef |
| Fietsersbond | dhr. Leo Heijne |
| Groninger Studentenbond | dhr. Jan-Willem Leeuwma |
| Individuele reizigers | dhrn. Nigel Onwuachu en Edzard Dijkman |
| OOG-Vereniging | dhrn. Hubert de Vos en Hans Froon |
| Vereniging Groninger Dorpen | mvr. Inge Dekker |
| Vereniging Rover | dhr. Menno Visser en mvr. Rianne ten Veen |
| Zorgbelang Groningen e.a. | mvr. Arnolda Messchendorp |
| Secretaris en a.s. secretaris | dhr. Frank Aakster en mvr. Frederique Brouwer |
| Vice-voorzitter | dhr. Hans van der Veen |
| Voorzitter | dhr. Sjak Rijploeg en Vive |
| *Aanwezig namens instanties*: | |
| Arriva-Trein(AT) | mvr. Yvonne Dubben |
| Gemeente Groningen(GG) | dhr. Menno Oedekerk |
| OV-Bureau GD(OVB) | dhr. Wilko Mol |
| Provincie Groningen(PG) | dhrn. Herman Sinnema en Paul Nijland |
| Qbuzz(QB) | dhrn. Wouter Mantel en Walter Bakker |
| *Afwezig / afgemeld:* | |
| OVB | dhr. Jorn van der Scheer |
| Qbuzz | dhr. Michel van der Mark |

---

1. Opening en berichten van verhindering:
   De voorzitter opent de vergadering en heet mvr. Frederique Brouwer welkom als a.s. secretaris. Afgemeld hebben zich dhrn, van der Scheer(OVB) en van der Mark(QB).

2. Mededelingen:
   - Dhr. Rijploeg legt uit dat mvr. Brouwer per 17 februari in dienst komt bij het OVB als secretaris voor de CP's Groningen en Drenthe en nu aanwezig is als 'toehoorder'. De huidige en nieuwe secretaris regelen onderling de inwerkperiode en overdracht van taken. De leden worden via de mail geïnformeerd wanneer mvr. Brouwer het secretariaat geheel voor haar rekening neemt en dhr. Aakster terugtreedt.
   - Dhr. Rijploeg kondigt aan dat met de VGD wordt nagedacht over het organiseren in het najaar van een studiedag over het thema 'strekken of kronkelen van buslijnen' en de OV-ontsluiting van het landelijk gebied, min of meer als een vervolg op het symposium van het CP-Drenthe over dit onderwerp. Mvr. Dekker vult aan dat de VGD wil helpen bij de organisatie: Ook CP-leden worden verzocht zich aan te melden.

- Dhr. Van der Scheer heeft aangeboden in de CP-wg DR op 31 maart een presentatie te geven over een recent gepubliceerd onderzoek naar de bereikbaarheid van het platteland.

3. Actualiteiten OV-bureau: Dhr. Mol licht enkele punten toe:
   - De nieuwe GD-concessie loopt goed, maar niet alles is 'perfect' op straat zoals aangeboden in de offerte. Maar er wordt druk gewerkt. Niet op elke lijn rijdt het juiste materieel, nog niet alle data komen binnen, er is nog relatief veel rituitval en de stadsdienst Emmen komt rijtijd te kort waardoor aansluitingen worden gemist. OVB en QB overleggen over een nieuwe opzet.
   - De rol en ervaringen van chauffeurs zijn een 'gevoelige' factor. De verschillende soorten nieuw materieel en de nieuwe werkwijze met tablets moeten wennen. Eigen ervaring van dhr. Mol was een kritieke overstap van lijn 9 op 50 bij de Punt, die nog niet via de tablet, maar wel dank zij 'ouderwets' kort verkeer van beide chauffeurs kon worden geregeld. De rit ging daarmee goed, maar de overstapwens werd niet als 'data' gelogd in het systeem voor het ontwikkelen van gegarandeerde aansluitingen.
   - Bij het eindpunt van Qlink 5 leidde het plaatsen van een laadpaal tot een 'kort geding' van bewoners tegen de gemeente. De rechter heeft inmiddels beslist dat de laadpaal mag worden gebouwd.
   - OV-pendel AZC Ter Apel: Het ministerie heeft voor de rest van 2020 een vergoeding toegezegd voor voortzetting van de pendelbus (in afgeslankte vorm), maar het OVB overlegt nog over vergoeding van kosten voor lijn 73 en de stewards, die -als het ministerie van V&J niet met meer middelen over de brug komt- mogelijk zwaar op het OVB-budget voor sociale veiligheid (inzet stewards) drukken.
   - Bij UMCG-noord is van a.s. april t/m juni 2021 een ingrijpende stremming, waarbij de bussen moeten omrijden via Boterdiep en Kolendrift -waar een tijdelijke halte wordt geplaatst- naar de Vrijdemalaan,
   - In het Hemelvaartweekend van 21-24 mei wil de gemeente Groningen op de Grote Markt een 'proeftuin' inrichten hoe de 'busvrije' Grote Markt er uit zou kunnen gaan zien, waarvoor bussen moeten gaan omrijden via de beoogde Diepenringroute. Het OVB heeft een proef tijdens werkdagen tegen gehouden, ivm de verwachte, veel te ingrijpende, verstoring van de normale operatie. Het OVB eist van de gemeente garanties voor een ongehinderde doorstroming van de bussen.

4. Spoorzaken: Dhr. Sinnema licht de actuele onderwerpen mondeling toe, omdat een update van het actualiteitenmemo niet tijdig kon worden toegezonden.
   - De planning voor de Wunderline en het herstel van de Friesenbrücke ligt (nog) op schema voor opening in 2024. Aan Duitse zijde wordt onderzocht hoe van de reistjjd 'van deur tot deur' een succesfactor kan worden gemaakt, door het ontwikkelen van 'keten-mobiliteit' met voor- en natransport van fiets, auto en bus rondom de stations aan de lijn. Wat niet helpt is dat een tot medio april afgesloten snelweg-afrit bij Leer tot grote vertragingen leidt voor de Arriva-'treinvervangende Snelbus', waardoor belangrijke aansluitingen op doorgaande treinen Duitsland in, worden gemist.

Gebleken is dat het incidenteel inzetten van een extra bus door Arriva het probleem onvoldoende oplost. Dhr. Aakster stelt -n.a.v. reiservaringen- voor dat de Provincie overlegt met de gemeente Leer over verkeerslichtenbeïnvloeding door de bus, om de tijdrovende route door de bebouwde kom van Leer zoveel mogelijk te versnellen. Dhr. Sinnema zegt toe dit te zullen -laten- onderzoeken.

- Mvr. Dekker vraagt of bij ingrijpende *spoorstremmingen* ten noorden van Assen, rechtstreekse treinvervangende bussen kunnen worden ingelegd tussen Assen en Veendam – Winschoten, omdat anders met twee soorten treinvervangende bussen moet worden gereden van Assen naar Groningen en van Groningen naar Winschoten. Dhr. Sinnema legt uit dat elke vervoerder de vervanging regelt van de eigen vervallen treindiensten, maar erkent dat er kansen liggen om sommige relaties rechtstreeks te bieden, waardoor de drukte rondom station Groningen kan worden ontlast (red: tussen Hoogeveen en Veendam is in enkele perioden een rechtstreekse busdienst ingelegd via Gieten). Dhr. Oedekerk meldt dat bij de laatste stremming tussen Hoogeveen en Groningen treinreizigers via een stop in Assen moesten reizen, hetgeen zeer veel tijdverlies opleverde. Betrokken partijen overleggen nu over slimme oplossingen voor de grote spoorstremming in mei, b.v rechtstreekse bussen van Assen naar Zernike of naar Lauwersoog. Reisrelaties worden met chipkaartdata geanalyseerd. De kans op uitloop is niet groot, er is ruim(er) gepland. Het project ESGL loopt iets meer risico op uitloop.
- Dhr. Sinnema verwijst naar een uitnodiging van collega Buikhuizen aan het CP, om te komen brainstormen over het de nieuwe 'mobiliteitsagenda' van de Provincie waarvoor op korte termijn een dagdeel zal worden besproken. Grote projecten als Lelylijn en Nedersaksenlijn, de sneltrein naar Stadskanaal e.a. komen daarbij aan de orde, naast een visie op de rol van fiets, auto en bus.
- Dhr. Visser vraagt naar de planning van de Spoorzone: In december a.s. gaan er sneltreinen rijden naar Winschoten. Het 4$^{e}$ spoor Europapark-HS is vanaf juni in gebruik, evenals het opstelterrein De Vork. De Helperzoomtunnel vervangt vanaf 2 april de spoorovergang Esperantostraat.

Actualiteiten Arriva: Mvr. Dubben geeft een toelichting:

- ATO, 'automatic train operation', heeft als doel de capaciteit en punctualiteit op bestaande spoor-infrastructuur te vergroten: Dus 'meer treinen op hetzelfde spoor'. Bij de proefritten tussen Groningen en Buitenpost met reizigers wordt gelet op zaken als brandstof en emissie besparen, ervaringen van reizigers, beveiliging en nauwkeurig stoppen en wegrijden etc. Alles komt in een interessant rapport. In ATO-level2' kan de trein automatisch rijden, maar is er altijd een machinist die verantwoordelijk is. ATO kan bovendien zeer goed worden gecombineerd met het door de Provincie bij het Rijk bepleite uitrollen van ERTMS op het noordelijke spoor.
- Op de vraag van dhr. Rijploeg antwoordt mvr. Dubben dat in deze concessieperiode diverse proeven worden genomen richting emissieloze treinen o.a. met waterstof-aandrijving($H_2$), om te onderzoeken wat deze treinen kunnen, qua snelheid, acceleratie en actieradius, en wat binnen de lopende concessie gerealiseerd kan worden, zodat in de volgende concessie grote stappen kunnen worden gemaakt.

- Eind dit jaar stromen 18 nieuw treinen van het type Stadler Wink in, o.a. voor de nieuwe sneltreinen naar Leeuwarden en Winschoten, en worden de bestaande treinen ‘gerefurbished’(=opgeknapt…).
- Stationsomgeving Veendam: Dhrn. Dijkman en Rijploeg doen verslag van hun geslaagde media-actie na vorig CP over het gesloten Servicepunt Veendam, en de CP-wens dat de gemeente de stationsomgeving een grondige face-lift geeft, vooruitlopend op de doortrekking van het spoor naar Veendam.
  Ook de brief aan de gemeente Veendam met persbericht heeft veel aandacht gekregen. De gemeente heeft informeel laten weten dat er stappen in de goede richting worden gezet, samen met provincie, Arriva en OVB ihkv het programma Hub’s. Mvr. Dubben vult aan dat er wordt nagedacht over manieren om ‘werk met werk’ te maken, om niet te hoeven wachten op de doortrekking van het spoor.

5. Hoofdstation en Spoorzone Groningen:
   - Dhr. Nijland geeft op zijn verzoek de presentatie na punt 8. Zie voor de inhoud de zeer uitgebreide website ‘www.groningenspoorzone.nl’. Dhr. Nijland is projectmanager Spoorzône Groningen, de opdrachtgever samen met gemeente Groningen, ProRail, Ministerie en Regio Groningen-Assen.
     Het project is van zeer groot belang voor Stad en Regio. In de persoon van Koen van Velzen is een gerenommeerde architect aangetrokken die met zijn bijzondere ontwerp de titel van ‘mooiste station van Nederland’ wil prolongeren.
   - Bij de presentatie wordt vanuit het CP aandacht gevraagd voor de drukke fiets-en voetgangersroute via het museumbruggetje tegenover het station, en voor trappen vanaf de nieuwe NS-perrons naar het Emmaviaduct. Dhr. Nijland legt uit dat de gemeente ook het stationsvoorplein opnieuw gaat inrichten en dat de centrale entree aan de zuidzijde in het verlengde ligt van de Rijnstraat, en daarmee een entree via het Emmaviaduct overbodig zal maken.
   - Fasering en gevolgen ombouw voor reizigers: Ivm uitloop van de vergadering en het vertrek van leden die een bus of trein moeten halen wordt dit punt niet meer besproken. Ivm de betekenis van dit project en de gevolgen voor reizigers tijdens de verbouwing zal dhr. Nijland op een later moment worden gevraagd een aanvullende presentatie te geven, onder dankzegging voor de nu geleverde bijdrage.

6. GD-Dienstregeling:
   Dhr. Mol vervolgt de toelichting op de start dienstregeling van punt 3:
   - De meeste laadpalen zijn geplaatst; maar naast de kwestie Annen, zijn de palen in Ruischerbrug en bij station Emmen nog niet klaar.
   - Nieuwe materieel: De Heuliez bussen lopen nu gestaag binnen. Qlink 6 wordt pas elektrisch gereden vanaf 2023 en Qlink 12 vanaf 2022.
   - De stickers op de ramen die attenderen op de ‘nieuwe’ dienstregeling zijn nu achterhaald en moeten er weer af, maar omdat ze te goed plakken, blijkt dit een lastige klus te zijn voor Qbuzz. Omdat het OVB opdrachtgever was, wordt i.o.m. Qbuzz gewerkt aan een oplossing.

- Vertraging door opladen elektrische bussen: Plaats en duur van het opladen luisteren nauw, en zijn daarom ingepland in chauffeursroosters. Uit zorg omtrent een laag batterijniveau wijken sommige chauffeurs af van het rooster en laden tussentijds, of meer dan voorgeschreven is, waardoor de dienstregeling soms verstoord raakt.
- Dhr. Rijploeg merkte op dat enkele chauffeurs weliswaar wat onverschillig doen, maar dat het merendeel van chauffeurs positief omgaat met de nieuwe situatie.
- QB ziet ook super-enthousiaste chauffeurs, maar onderkent dat er altijd mopperaars zullen zijn en schenkt zeker aandacht aan cynisme.
- Dhr. Dijkman attendeert op rijtijdkrapte op lijn 74 in de richting Veendam, die veroorzaakt lijkt te worden door chauffeurs-aflossing in Stadskanaal. Dhr. Mol wil de data van deze lijn checken, en QB zoekt uit wat er loos kan zijn.
- Dhr. Rijploeg uit kritiek op de informatie in de bus of reis-app vanaf haltes die kort voor een (fictief) eindpunt liggen op een lusroute. Ervaren reizigers weten dat de bus na de tijdhalte verder rijdt via een lus, in de terugrichting, maar dit is niet duidelijk te zien op de schermen in de bus, of op de haltestickers e.d. Als voorbeeld noemt hij eindpuntlussen in De Wijert-zuid en in Surhuisterveen. In het algemeen zijn eindpuntlussen waarin meerdere haltes liggen om deze reden af te raden.
- Dhr. Visser miste in een reisadvies van de TURNN-app de reismogelijkheid met de Hubtaxi. Dhr. Mol heeft het omgekeerde ervaren, waar -bij een reis die per OV kan worden gemaakt- werd verwezen naar de -duurdere- Ht. Het eerste is een kwestie van de 'optie Hubtaxi' aanzetten in de app, het 2e komt omdat de 'domme computer' een rit per Ht soms vindt als snelste optie, omdat voor de volgende reguliere bus bv een (half) uur moet worden gewacht. Het is niet de bedoeling dat de Ht wordt aanbevolen op routes waar regulier OV rijdt. Het is beter de TURNN-app hiervoor nog niet te gebruiken.

Terugkoppeling wg DR 28 januari (zie bijlage) proces Dr:
- Het CP heeft aanvullingen voorgesteld op de uitgangspunten van het OVB.
- Afgesproken wordt dat de vergeten suggestie van dhr. Visser om Qliner 310 te verlengen van Veendam naar de Eemshaven alsnog wordt besproken in de wg DR van 31 maart.

Vooruitblik DR'21:
- Mvr. Messchendorp vraagt aandacht voor beter OV in krimpgebieden: Alleen HOV of lijnen versnellen is niet genoeg, als tegelijkertijd het platteland 'de bus mist'.
  Dhr. Mol wijst op het tweeledig doel van het OVB, enerzijds om binnen het beschikbare budget hoogwaardig vervoer in en rond de steden te bieden, en anderzijds het platteland bereikbaar te houden. De hogere opbrengsten van volle bussen op drukke lijnen helpen bij het bieden van vervoer in landelijke gebieden.
  Dhr. van der Veen wijst op het doel van de eerder genoemde studiedag met de VGD in het najaar: Het gaat juist daar ook over deze problematiek.
- Dhr Mol attendeert het CP op het Programma van Eisen voor de concessie Fryslan, dat mede betrekking heeft op delen van Groningen en Drenthe, voor zover er lijnen

rijden onder Friese regie. De buslijn van Drachten via Norg naar Assen ontbreekt hierin. Afspraak: CP-leden checken het PvE Fryslan op voorwaarden voor grensoverschrijdende lijnen naar Drenthe en Groningen.
Het PvE is in te zien via de website van de Prv Fryslan (aanbesteding-bus-2022).

7. Qbuzz-zaken:
   - Dhr. de Vos ondervond op 't Hoofdstation dat een bus vertrok van een ander perron dan aangekondigd, zonder dat dit voor reizigers duidelijk werd gecorrigeerd in de reisinformatie, waardoor reizigers de bus misten. Hij verzoekt Qbuzz in voorkomende gevallen correcte informatie te bieden. Dhr. Bakker vindt dit terecht en vraagt om busnummer en tijd/plaats door te geven wanneer zich weer zoiets mocht voordoen.
   - Ook wijst dhr. de Vos op het uit- of heel zacht zetten van de boordomroep; doen chauffeurs dat of is zoiets een fout in het systeem? Dhr. Bakker bevestigt dat de haltes altijd -hoorbaar- moeten worden omgeroepen, en dat dit systeem niet door chauffeurs kan of mag worden uitgezet. Wat ook voorgekomen is, is dat haltes op het infoscherm bleven staan, wanneer de bus deze al was gepasseerd. Dhr. Mol zegt dat het eerder is gesignaleerd en inmiddels verholpen zou moeten zijn.
   - Dhr. Rijploeg signaleerde dat een fietser schrok van een stille elektrische bus, en attendeert op het Europese voorschrift dat elektrische bussen tot 20kmh een waarschuwingsgeluid moeten afgeven. Dhr. Bakker zal hieromtrent binnen QB navraag doen.
   - Dhr. Bakker benoemt enkele aanloop-problemen bij de introductie van nieuwe materieeltypen. Er zijn veel nieuwe dingen en procedures, maar door gewenning gaan dingen geleidelijk beter. Voorbeeld is een chauffeurs die met 'slechts' 30% batterijlading niet verder durfde te rijden, omdat niet duidelijk was hoeveel kilometer kan worden gereden met "30%". QB onderzoekt of de restcapaciteit nu in kilometers kan worden aangegeven.
   - Mvr. Dekker vraagt naar de reden dat een paar bussen van de weg zijn geraakt. Dhr. Bakker noemt drie oorzaken: De eerste bus moest uitwijken om een aanrijding te voorkomen, twee andere chauffeurs reden verkeerd en wilden keren op de weg waarbij bleek dat de draaicirkel van nieuwe bussen anders is dan die van de oude vertrouwde bussen, versterkt door het 'hoge koppel' van een elektrische bus, waardoor deze sneller dan verwacht optrekt, terwijl een vierde chauffeur verrast werd door het groter aantal stuuromwentelingen nodig voor een bocht met zijn nieuwe bus… QB voegt toe dat met een bus achteruit rijden of omkeren op de openbare weg niet is toegestaan.
   - Overzicht recente klantreacties:
     Dhr. Bakker oordeelt dat het 'drukker is dan normaal' vooral rond Kerst en in januari. Redenen zijn de start van de nieuwe concessie, het nieuwe wagenpark en aansluitingen die zijn gemist. De meldingen nemen nu in aantal af, maar waren aanleiding voor enkele aanpassingen. Dhr. van der Veen verzoekt QB om de getallen te voorzien van een analyse in het volgend CP op 14 april: Wat zijn de achtergronden van de meldingen. De secretaris stuurt alsnog het Overzicht Klantreacties naar de leden, dat door QB al op 31 januari aan het CP was gezonden, maar door de secretaris niet was opgemerkt (mea culpa).

8. OV-Stad-zaken: Dhr. Oedekerk bespreekt de actualiteiten van de gemeente Groningen:
   - De ‘Mobiliteitsvisie Stad’ heeft in januari een breed draagvlak gekregen in de Raad. Het is een visie op zowel auto, OV-als fietsverkeer, waardoor ‘bredere keuzes’ kunnen worden gemaakt, tussen b.v. een busbaan of een knip voor auto’s. De toekomst van de Eikenlaan is in dit verband interessant.
   - Vijf steden van Amsterdam tot Helsinki hebben zich uitgesproken voor de ontwikkeling van een snelle treinverbinding. Groningen ziet zichzelf samen met de Lelylijn en Wunderline als een logische schakel op die route. Een kans voor de stad! (Dhr. Aakster vult aan dat Stockholm sneller bereikbaar wordt via de Fehmarntunnel naar Denemarken en een nieuwe hogesnelheidslijn vanaf Kopenhagen, maar dat de snelste route per trein naar Helsinki waarschijnlijk zal lopen via een nieuwe normaalsporige hogesnelheidslijn door de Baltische landen en een spoortunnel onder de Finse Golf bij Tallinn).
   - OV Toekomstbeeld: Groningen zet in op gelden voor Noordelijke spoor uit het nieuw infra-fonds dat het Kabinet heeft ingesteld. De hoge kosten en een 1- jaar-durende buitendienststelling voor een grote versnelling en upgrade van de IC-route via Zwolle, vergroten de kans dat de Lelylijn een kosten-effectiever alternatief blijkt.
   - Stremmingen in Stad: De aanpak van het Hanzeplein is bijna klaar, maar voor de aanleg van UMCG-noord is vanaf a.s. april tot en met juni 2021 nog de -al door dhr. Mol genoemde- langdurige omleiding nodig via de Kolendrift.
   - Dhr. Rijploeg kijkt (!) vanuit de vergaderzaal naar het Schuitendiep beneden en ziet(!) een kanaal dat de locatie van de geplande nieuwe centrumhaltes van elkaar scheidt: Hij benadrukt nogmaals hetgeen het CP in haar Advies aan de Raad heeft geschreven: Maak een voetgangersbrug en een fraaie inrichting tussen en rond de geplande centrumhaltes. Het CP wacht op antwoord, maar dhr. Oedekerk verwacht dat dit in maart of april komt tesamen met de voorstellen aan de Raad.

9. Het verslag van het CP-Groningen van 16 december wordt goedgekeurd. De voorzitter sluit na het als laatste behandelde punt 5 om bijna 19:30u(!) de vergadering.

*Sluiting plenaire vergadering (plm 18:45u)*

==========

10. Intern Overleg: In verband met de uitgelopen vergadering vervalt de interne nabespreking.